A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2005. június 2. *

A C-89/04. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Raad van State (Hollandia) a Bírósághoz 2004. február 20-án érkezett 2004. február 18-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **Mediakabel BV**

és

a **Commissariaat voor de Media**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Rosas elnök, A. Borg Barthet, J.-P. Puissochet (előadó), S. von Bahr és J. Malenovský bírák,

* Az eljárás nyelve: holland.

főtanácsnok: A. Tizzano,
hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2005. január 20-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

— a Mediakabel BV képviseletében M. Geus és E. Steyger advocaten,

— a Commissariaat voor de Media képviseletében G. Weesing advocaat,

— a holland kormány képviseletében H. G. Sevenster és C. Wissels, meghatalmazotti minőségben,

— a belga kormány képviseletében A. Goldman, meghatalmazotti minőségben, segítői: A. Berenboom és A. Joachimowicz ügyvédek,

— a francia kormány képviseletében G. de Bergues és S. Ramet, meghatalmazotti minőségben,

— az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében C. Jackson, meghatalmazotti minőségben,

— az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében W. Wils, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2005. március 10-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya a 97/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 202., 60. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 2. kötet, 321. o.) módosított, a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, [a] televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv (HL L 298., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 224. o.; a továbbiakban: 89/552 irányelv) 1. cikke a) pontjának, valamint a 98/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 217., 18. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 21. kötet, 8. o.) módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 204., 37. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 337. o., a továbbiakban: 98/34 irányelv) 1. cikke (2) bekezdésének értelmezése.

2 E kérelmet a Mediakabel BV (a továbbiakban: Mediakabel) által a Commissariaat voor de Media (médiafelügyelet) azon határozata ellen indított eljárása keretében terjesztették elő, amelyben megállapította, hogy a Mediakabel által az ügyfeleinek kínált, ún. „Filmtime"-szolgáltatás televíziós műsorszolgáltatásnak minősül, amely alá van vetve az e szolgáltatásokra Hollandiában kötelező engedélyeztetési eljárásnak.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A 89/552 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírja, hogy a műsorszolgáltatók kötelesek adásidejük nagyobb hányadát európai alkotások számára fenntartani.

4 Ennek az irányelvnek az 1. cikke szerint:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

a) »televíziós műsorszolgáltatás« a közönség számára vételre szánt, vezetékes vagy az éterben kezdeményezett műsorszolgáltatás, beleértve a műholdas műsorszolgáltatást is, kódolatlan vagy kódolt formában. Idetartozik a vállalkozások

közötti műsorok közvetítése, amelyek célja a közönségnek való továbbítás. Nem tartoznak ide azok a kommunikációs szolgáltatások, amelyek információkat vagy más üzeneteket közvetítenek egyéni igény alapján, mint például [a] távmásolás, [az] elektronikus adatbankok, és más hasonló szolgáltatások;

[...]".

5 A belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv") (HL L 178., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 25. kötet, 399. o.) szabályozza az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások szabályozásának közösségi jogi hátterét. Ezen irányelv 2. cikkének a) pontja szerint „információs társadalommal összefüggő szolgáltatások"-on „a 98/48/EK irányelv által módosított 98/34/EK irányelv 1. cikkének (2) bekezdése szerinti szolgáltatások"-at kell érteni.

6 A 98/34 irányelv 1. cikke értelmében:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő meghatározásokat kell alkalmazni:

[...]

2. »szolgáltatás« az információs társadalom bármely szolgáltatása, azaz bármely, általában térítés ellenében, távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatás.

E meghatározás alkalmazásában:

— »távolról« azt jelenti, hogy a szolgáltatást a felek egyidejű jelenléte nélkül nyújtják,

— »elektronikus úton« azt jelenti, hogy a szolgáltatás kezdőpontjától való elküldése és célállomásán való fogadása adatok feldolgozására (beleértve a digitális tömörítést is) és tárolására szolgáló elektronikus berendezés útján történik, valamint annak elküldése, továbbítása és vétele teljes egészében vezetéken, rádión, optikai vagy egyéb elektromágneses eszköz útján történik,

— »a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére« azt jelenti, hogy az adatok továbbításával nyújtott szolgáltatás egyéni kérelemre történik.

Azoknak a szolgáltatásoknak a tájékoztató jegyzékét, amelyek nem tartoznak e meghatározás alá, az V. melléklet tartalmazza.

Ez az irányelv nem alkalmazható:

— rádiós műsorszórási szolgáltatásokra [műsorszolgáltatás],

— azon televíziós műsorszórási szolgáltatásokra [műsorszolgáltatásokra], amelyekre a 89/552/EGK irányelv 1. cikkének a) pontja vonatkozik.

[...]"

7 A 98/34 irányelv „Azoknak a szolgáltatásoknak a tájékoztató jegyzéke, amelyekre nem vonatkozik az 1. cikk (2) bekezdésének második albekezdése" című V. melléklete tartalmazza a „»nem a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére« nyújtott szolgáltatások"-ra vonatkozó 3. pontot, amelyik az „egyéni kérelem nélkül, adatátvitel útján, korlátlan számú egyéni igénybevevő részére egyidejűleg nyújtott szolgáltatások[ra] (egy pontról több pontra történő átvitel)" vonatkozik. Ennek a 3. pontnak az a) pontja megemlíti „a 89/552/EGK irányelv 1. cikkének a) pontja alá tartozó televíziós műsorszórási szolgáltatásokat [műsorszolgáltatásokat] (beleértve a near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatásokat is)".

8 Az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv tizennyolcadik preambulumbekezdésének hatodik és hetedik mondata szerint:

„a 89/552/EGK irányelv szerinti televízióműsor-terjesztés és a rádióműsor-terjesztés nem minősül az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak, mivel nem egyedi kérelemre nyújtják; ezekkel ellentétben információs társadalommal összefüggő szolgáltatások a ponttól pontig történő adatátvitel révén megvalósuló szolgáltatások, mint például a megrendelt videoszolgáltatás [video-on-demand] vagy a kereskedelmi tájékoztatás elektronikus levélben történő küldése".

A nemzeti szabályozás

9 A médiatörvény (Mediawet) 1. cikkének f) pontja meghatározásában „műsor" a látható vagy hallható tartalmú, a közönség vagy annak egy része számára terjesztésre és vételre szánt elektronikus termék, kivéve a kizárólag egyéni kérelemre nyújtott adatszolgáltatást és egyéb interaktív szolgáltatásokat. Ugyanezen rendelkezés szerint a „speciális műsorszolgáltatás" „az olyan kódolt terjesztett műsor, amely a közönség azon részének szól, amelyik vételről szóló szerződést kötött a műsort nyújtó műsorszolgáltatóval".

10 Az említett törvény 71a. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy egy kereskedelmi műsorszolgáltató az általa készített műsort csak a hírközlési törvény (Telecommunicatiewet) sérelme nélkül, a Commissariaat voor de Media engedélyével terjesztheti vagy terjesztetheti.

Az alapjogvita és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 1999 vége óta a Mediakabel egyrészt az ún. „Mr. Zap" szolgáltatást nyújtja előfizetőinek, harmadik felek által üzemeltetett műsorterjesztési csatornákon keresztül. Ez a — Commissariaat voor de Media által a médiatörvénynek megfelelően engedélyezett — szolgáltatás havi előfizetési díj ellenében, egy dekóder

és egy smartkártya segítségével lehetővé teszi olyan televíziós műsorok vételét, amelyek kiegészítik a hálózati szolgáltató által közvetített műsorokat. Másrészt a „Mr. Zap" szolgáltatás előfizetői részére a Mediakabel az ún. „Filmtime" szolgáltatás keretében díj ellenében történő hozzáférést („pay per view") biztosít további műsorokhoz. Amennyiben a „Mr. Zap" szolgáltatás előfizetője filmet kíván rendelni a „Filmtime" katalógusból, távirányítója vagy telefonja segítségével külön megrendeli a filme(ke)t, majd miután személyes kódjával azonosította magát, és automatikus pénzbeszedési megbízással fizetett, személyes kulcsot kap, amely lehetővé teszi számára, hogy a televízió képernyőjén vagy a műsorfüzetben megjelölt időpontokban a havonta kínált 60 film közül megnézzen egyet vagy többet.

12 2001. március 15-i határozatával a Commissariaat voor de Media arról tájékoztatta a Mediakabelt, hogy a „Filmtime" szolgáltatást a médiatörvény 1. cikke szerinti speciális műsorszolgáltatásnak tekinti, amelyre ezért írásbeli engedélyezési kérelmet kell benyújtani, e törvény 71a. cikke értelmében. A Mediakabel benyújtotta a kérelmet a Commissariaat voor de Media részére, de a benyújtásakor megjelölte, hogy a követett eljárás a szóban forgó szolgáltatás esetében nem alkalmazandó, mert a szolgáltatás szerinte az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások körébe, és ezért nem az alapeljárásbeli alperes hatásköre alá tartozó interaktív szolgáltatás körébe tartozik. 2001. június 19-i határozatával ez utóbbi öt év időtartamra engedélyezte a speciális műsorszolgáltatásnak minősülő „Filmtime" televíziós műsorok sugárzását, a hírközlési törvény rendelkezéseinek sérelme nélkül.

13 A Mediakabel jogorvoslati kérelmet nyújtott be e határozat ellen, amelyet a Commissariaat voor de Media 2001. november 20-án elutasított. 2002. szeptember 27-i határozattal a Mediakabelnek a Rechtbank te Rotterdamhoz benyújtott keresetét is elutasították.

14 A Mediakabel ezután fellebbezést nyújtott be a Raad van Statéhoz, amely előtt azzal érvelt, hogy a „Filmtime" szolgáltatás nem minősül a médiatörvény 1. cikke értelmében vett műsornak. Többek között azt állította, hogy ez a szolgáltatás csak egyéni kérelemre elérhető, és ezért nem televíziós műsorszolgáltatásnak, hanem a 89/552 irányelv 1. cikke a) alpontjának harmadik mondata szerinti, egyéni igény alapján nyújtott kommunikációs szolgáltatásnak minősül, következésképpen nem tartozik az említett irányelv hatálya alá. Mivel olyan filmekre vonatkozik, amelyek nem mindig állnak kérelemre azonnal rendelkezésre, Mediakabel szerint ez a szolgáltatás near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatás, amelyikre — pontosan amiatt, hogy az előfizetők egyéni kérelme alapján vehető igénybe — nem vonatkoznak a 89/552 irányelvben előírt követelmények, különösen az, hogy a műsorszolgáltatók kötelesek adásidejük bizonyos hányadát európai alkotások számára fenntartani.

15 A Raad van State rámutat arra, hogy a médiatörvény 1. cikkének f) pontja szerinti „műsor" fogalmat a 89/552 irányelv 1. cikke a) pontjában meghatározott „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának megfelelően kell értelmezni. Kiemeli, hogy a 98/34 irányelv — különösen az V. melléklet 3. pontjának a) alpontja, amely a televíziós műsorszolgáltatások közé sorolja a near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatásokat — látszólag pontosabban meghatározza ez utóbbi fogalmat, mint a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja, és ezért finomabban körülhatárolja ez utóbbi irányelv és az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv hatályát. A kérdést előterjesztő bíróság azt is megállapítja, hogy a „Filmtime" szolgáltatás magán viseli mind az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás jellemzőit — többek között azért, mert az előfizető egyéni kérelmére vehető igénybe —, mind a televíziós műsorszolgáltatás jellemzőit, mivel a Mediakabel választja ki a rendelkezésre álló filmeket, és ő határozza meg a gyakoriságot és az adási időket.

16 Ilyen körülmények között a Raad van State felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából az alábbi kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

1) a) A 89/552/EGK irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmat úgy kell-e értelmezni, hogy nem a 98/48/EK irányelvvel módosított 98/34/EK irányelv 1. cikkének 2. pontja szerinti, az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás[t]" fedi, hanem a 98/34/EK irányelv V. mellékletében lévő, azokat a szolgáltatásokat felsoroló tájékoztató jegyzéket, amelyekre a 98/34/EK irányelv 1. cikkének 2. pontja nem terjed ki, így különösen az említett lista 3. pontjában említett szolgáltatást, amely tartalmazza a near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatásokat, amelyek tehát nem az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások?

b) Amennyiben a kérdésre adandó válasz nemleges, hogyan kell megkülönböztetni a 89/552/EGK 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmat az e cikkben szereplő „egyéni igény alapján információkat szolgáltató kommunikációs szolgáltatások" fogalomtól?

2) a) Mely kritériumok alapján lehet választ adni arra a kérdésre, hogy televíziós műsorszolgáltatásnak vagy az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősül-e az olyan szolgáltatás — mint amilyen a jelen ügy tárgya —, amelynél a szolgáltató által kiválasztott filmek kódolt és hálózaton keresztül továbbított jeleit az előfizetők egyéni kérelem alapján a szolgáltató által elküldött kulcs segítségével, filmenkénti fizetést követően dekódolhatják, és ezeket a filmeket a szolgáltató által meghatározott különböző időpontokban nézhetik meg, amely szolgáltatás tehát magán viseli mind az információs társadalommal összefüggő (egyéni) szolgáltatás sajátos jellemzőit, mind a televíziós műsorszolgáltatás jellemzőit?

b) Az értékelésnél az előfizető szemszögét vagy a szolgáltató szemszögét kell figyelembe venni? A szóban forgó szolgáltatással versenyző szolgáltatások lényegesek-e a jelen esetben?

3) A jelen ügyben jelentőséget kell-e tulajdonítani annak, hogy

— egyfelől ha a szóban forgó szolgáltatás a 89/552/EGK irányelv által nem fedett „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás"-nak minősül, ez az értelmezés aláásható az irányelv hatékonyságát, különösen az irányelv által előírt azon kötelezettség célját illetően, hogy az adásidő bizonyos hányadát európai alkotások számára kell fenntartani,

— másfelől viszont ha a 89/552/EGK irányelv alkalmazandó, kevés értelme van az irányelv által előírt azon kötelezettségnek, hogy az adásidő bizonyos hányadát európai alkotások számára kell fenntartani, hiszen az előfizetők filmenként fizetnek, és csak azt a filmet nézhetik meg, amelyért fizettek?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdés a) részéről

17 Az első kérdése a) részével az azt előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás" fogalom fedi-e azokat a szolgáltatásokat, amelyek nem tartoznak a 98/34 irányelv 1. cikkének

2. pontja szerinti, ezen irányelv V. mellékletének 3. pontjában szabályozott, az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatások" fogalomba.

18 Ahogyan azt a belga kormány helyesen állítja: a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának alkalmazási körét a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja önállóan határozza meg, és minden jelentős elemet tartalmaz. E fogalomba tartozik tehát minden, a közönség számára vételre szánt, vezetékes vagy az éterben kezdeményezett, földi vagy műholdas, kódolatlan vagy kódolt műsorszolgáltatás.

19 A 98/34 irányelv és az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv tárgya különbözik a 89/552 irányelv tárgyától. Kizárólag a 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontja szerinti, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokra — vagyis bármely távolról, elektronikus úton és a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtott szolgáltatásra — alkalmazandó közösségi jogi keretet határozzák meg. A 98/34 irányelv az említett rendelkezésében kifejezetten kimondja, hogy az irányelv „nem alkalmazható [...] azon televíziós műsorszórási szolgáltatásokra [műsorszolgáltatásokra], amelyekre a 89/552/EGK irányelv 1. cikkének a) pontja vonatkozik". A 98/34 irányelv ezen a ponton tehát pusztán a 89/552 irányelvre utal, és — az elektronikus kereskedelemről szóló irányelvhez hasonlóan — nem tartalmazza a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának meghatározását.

20 Úgy tűnik, hogy a 98/34 irányelvnek az — információs társadalommal összefüggő szolgáltatások meghatározásába nem illő szolgáltatásokra vonatkozó — V. melléklete tartalmazza a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának meghatározásához szükséges elemeket, pontosabbakat, mint a 89/552 irányelv. Egyrészről a 3. pontban ez a melléklet szerepelteti a televíziós műsorszolgáltatást az „egyéni kérelem nélkül, adatátvitel útján, korlátlan számú egyéni igénybevevő részére egyidejűleg nyújtott szolgáltatások (egy pontról több pontra történő átvitel)" között. Másfelől ugyanezen pont a) pontja szerint a televíziós műsorszolgáltatás magában foglalja „a near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatások[at]".

21 Azonban a címének és a 98/34 irányelv 1. cikke 2. pontjának megfelelően az említett melléklet pusztán tájékoztató jellegű, és kizárólag az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás fogalmának *a contrario* meghatározása a célja. Ezért se nem célja, se nem következménye az, hogy körülhatárolja a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmat, amelynek meghatározása kizárólag a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti feltételeken nyugszik.

22 Egyébként pedig a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának alkalmazási körére nem lehet az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás" fogalmából *a contrario* következtetni. A 98/34 irányelv ugyanis 1. cikkének 2. pontjában és V. mellékletében egyaránt megemlít olyan szolgáltatásokat, amelyeket nem fed az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás" fogalom, és amelyek nem minősülnek televíziós műsorszolgáltatásnak. Ez a helyzet például a rádiós műsorszolgáltatások esetében. A televíziós műsorszolgáltatásokat nem lehet a 98/34 irányelv V. melléklete 3. pontjában említett, az „egyéni kérelem nélküli, adatátvitel útján, korlátlan számú egyéni igénybevevő részére egyidejűleg nyújtott" szolgáltatásokra korlátozni. Ha elfogadnánk ezt az értelmezést, az olyan szolgáltatások, mint a korlátozott számú igénybevevőnek nyújtott előfizetéses televíziós műsorszolgáltatás, kikerülnének a televíziós műsorszolgáltatás fogalma alól, annak ellenére, hogy a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontjában lefektetett kritériumok alapján e fogalomba tartoznak.

23 Végül pedig a közösségi jogalkalmazónak — amikor a 98/34 és 98/48 irányelvet elfogadta — nem az volt a szándéka, hogy a 89/552 irányelvet módosítsa, amelyet egy évvel korábban a 97/36 irányelvvel már módosítottak. Ennek megfelelően mondja ki a 98/34 irányelvet módosító 98/48 irányelv huszadik preambulumbekezdése azt, hogy a 98/48 irányelv „nem érinti [a 89/552 irányelv] tárgyi hatályát".

24 A 98/34 irányelvnek tehát nincsen jelentősége a 89/552 irányelv hatályának megállapítása szempontjából.

25 Az eddigiekre tekintettel az első kérdés a) részére adandó válasz az, hogy a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmat e rendelkezés önállóan határozza meg. Nem az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás[nak]" a 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontja szerinti fogalma ellentéteként határozza meg, így nem feltétlenül tartoznak bele azok a szolgáltatások, amelyeket a második fogalom nem fed.

Az első kérdés b) részéről

26 Az első kérdésének b) részével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy mely kritériumok alapján lehet eldönteni azt, hogy valamely szolgáltatás a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatásnak", vagy pedig az ugyanebben a cikkben említett, „egyéni igény alapján információkat vagy más üzeneteket közvetítő kommunikációs szolgáltatásnak" minősül-e.

27 Az elhatárolási kritériumok kifejezetten szerepelnek a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontjában.

28 Egy szolgáltatás „televíziós műsorszolgáltatás", amennyiben a közönség számára vételre szánt televíziós műsorokról van szó.

29 Először is rá kell mutatni arra, hogy az értékelésnél nem meghatározó a képek továbbításának módja, ahogyan azt a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontjában a „vezetékes vagy az éterben [...], beleértve a műholdas műsorszolgáltatást is, kódolatlan vagy kódolt formában" kifejezések használata is mutatja. A Bíróság emiatt állapította meg azt, hogy a kábeles műsorelosztás az említett irányelv hatálya alá tartozik, még akkor is, ha ez a mód kevéssé volt elterjedt ennek az irányelvnek az elfogadásakor (lásd a C-11/95. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 1996. szeptember 10-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-4115. o.] 15–25. pontját).

30 Ezenkívül az szükséges, hogy az érintett szolgáltatás televíziós műsoroknak a közönség részére történő közvetítése legyen, vagyis meghatározatlan számú lehetséges tévénéző számára közvetítsék, akiknek ugyanazokat a képeket egyszerre továbbítják.

31 Végül az „egyéni igény alapján nyújtott kommunikációs szolgáltatásoknak" a „televíziós műsorszolgáltatás" alóli kizárásából *a contrario* arra lehet következtetni, hogy e fogalom nem egyéni igény alapján nyújtott szolgáltatásokat is magában foglal. Ezt az értelmezést támasztja alá az a kritérium, amely szerint a szolgáltatást — ahhoz, hogy televíziós műsorszolgáltatásnak minősüljön — a „közönség számára" kell nyújtani.

32 Így nem lehet egyéni kérelemre nyújtottnak tekinteni az olyan fizetős televíziós szolgáltatást, amelyhez az előfizetők korlátozott számú csoportja férhet hozzá, de amely kizárólag a szolgáltató által kiválasztott, általa meghatározott időpontban továbbított műsorokat közvetít. Ezért tehát a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalomba tartozik. E tekintetben nem bír jelentőséggel az, hogy az ilyen szolgáltatás esetében személyes kóddal lehet hozzáférni a képekhez, mivel az előfizetőkből álló közönség ugyanabban az időpontban képes venni az adást.

33 Következésképpen az első kérdés b) részére adandó válasz az, hogy valamely szolgáltatás a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti televíziós műsorszolgáltatás fogalmába tartozik, ha televíziós műsoroknak a közönség számára történő közvetítéséből áll, vagyis határozatlan számú lehetséges tévénéző számára közvetítik, akiknek ugyanazokat a képeket egyidejűleg továbbítják. A képek közvetítésének módja nem meghatározó az értékelésnél.

A második kérdés a) és b) részéről

34 A második kérdésének a) és b) részével, amelyeket együtt szükséges vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy az olyan szolgáltatás, mint az alapeljárás tárgyát képező „Filmtime" szolgáltatás, a 89/552 irányelv hatálya alá tartozó televíziós műsorszolgáltatás, vagy az elektronikus kereskedelemről szóló irányelv által szabályozott információs társadalommal összefüggő szolgáltatás, valamint hogy az ilyen kérdés mérlegelésekor mely kritériumokat kell figyelembe venni.

35 Ahogyan azt a Commissariaat voor de Media, a holland, a belga, a francia kormány, az Egyesült Királyság Kormánya és a Bizottság helyesen állítják: az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban lévő információkból az következik, hogy az olyan szolgáltatás, mint a „Filmtime", megfelel a „televíziós műsorszolgáltatás" azon kritériumainak, amelyeket a Bíróság az első kérdés b) részére adott válaszban ismertetett.

36 Az ilyen szolgáltatás filmeknek a televíziónézőkből álló közönség számára történő közvetítését jelenti. Tehát határozatlan számú lehetséges televíziónéző számára szolgáltatott televíziós műsorra vonatkozik.

37 Ebből kifolyólag nem elfogadható a Mediakabel érvelése, amely szerint az ilyen típusú szolgáltatás, amely kizárólag egyéni kérelem alapján, az egyes előfizetőnek személyesen adott külön kulcs segítségével vehető igénybe, „egyéni igényre nyújtott", információs társadalommal összefüggő szolgáltatásnak minősül.

38 Még ha az ilyen szolgáltatás teljesíti is a 98/34 irányelv 1. cikkének 2. pontja szerinti, az információs társadalommal összefüggő szolgáltatás fogalmának két első kritériumát — vagyis távolról és részben elektronikus úton nyújtják —, nem felel meg az említett fogalom harmadik kritériumának, amely szerint az szükséges, hogy a szolgáltatást „a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújt[sák]". Az olyan szolgáltatás keretében, mint a „Filmtime", a szolgáltató határozza meg a rendelkezésre álló filmek listáját. E filmválasztékot minden előfizetőnek ugyanolyan feltételekkel kínálják, újság vagy a televízió képernyőjén szolgáltatott információkon keresztül, és ezeket a filmeket a szolgáltató által meghatározott időpontokban lehet megnézni. A filmek hozzáféréséhez szükséges személyes kulcs csak a dekódoláshoz szükséges eszköz, amellyel hozzáférhetővé válnak azok a képek, amelyeknek a jeleit egyszerre továbbítják az összes előfizető részére.

39 Az ilyen szolgáltatást tehát nem egyetlen elszigetelt felhasználó rendeli meg egyénileg úgy, hogy interaktív környezetben szabadon választja meg a műsorokat. E szolgáltatást near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatásnak kell tekinteni, amelyet „egy pontról több pontra történő átvitel" útján, és nem pedig „a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére" nyújtanak.

40 A Mediakabel a Bíróság előtt rámutatott arra, hogy a Raad van State előtt nem ismerte el azt, hogy az olyan szolgáltatást, mint a „Filmtime", near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatásnak kell tekinteni. Azonban ez az állítás nincsen hatással az említett minősítésre, amely az érintett szolgáltatástípus objektív tulajdonságainak figyelembevételén alapul.

41 Ezenkívül — a Mediakabel állításával szemben — a near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatások fogalma nem ismeretlen a közösségi jogalkotó előtt. Bár igaz, hogy ez a fogalom a közösségi jogban nincsen pontosan meghatározva, a 98/34 irányelv V. mellékletének példálózó felsorolása tartalmazza, a televíziós műsorszolgáltatások között. Ráadásul a határokat átlépő televíziózásról szóló — a 89/552 irányelvvel párhuzamosan készített, ezen irányelv negyedik preambulumbekezdésében említett — 1989. május 5-i európai egyezményt indokoló jelentés 83. és 84. pontjából következik, hogy a near-video igény szerinti [near-video-on-demand] szolgáltatás „nem egyéni igény alapján nyújtott kommunikációs szolgáltatás" — ez a fogalom megfelel a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontjában használtnak —, és következésképpen az említett egyezmény hatálya alá tartozik (e tekintetben, a határokat átlépő televíziózásról szóló európai egyezményt indokoló jelentés egyéb pontjaival kapcsolatban lásd a C-320/94., C-328/94., C-329/94. és C-337/94–C-339/94. sz., RTI és társai ügyben 1996. december 12-én hozott ítélet [EBHT 1996., I-6471. o.] 33. pontját, valamint a C-245/01. sz., RTL Television ügyben 2003. október 23-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12489. o.] 63. pontját).

42 A „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának döntő kritériuma tehát a műsoroknak a „közönség számára" való továbbítása. Elsősorban tehát a szolgáltató szemszögéből kell vizsgálni a kérdést.

43 Ezzel szemben, ahogyan a Bíróság az első kérdés b) részére adott válaszában is kifejtette, a képek közvetítésének módja nem bír jelentőséggel az értékelésnél.

44 Ami pedig az érintett szolgáltatással versenyző szolgáltatások helyzetét illeti, azt nem kell figyelembe venni, mivel e szolgáltatások mindegyike külön jogi szabályozás alá tartozik, és nincs olyan elv, amely előírná, hogy az egymástól különböző jellegzetességekkel bíró szolgáltatásokra azonos jogi szabályozást kell alkalmazni.

45 Következésképpen a második kérdés a) és b) részére adandó válasz az, hogy a 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti televíziós műsorszolgáltatásnak minősül az olyan szolgáltatás, mint a „Filmtime", amely a közönség számára szánt televíziós műsorok közvetítését jelenti, és amelyet nem a szolgáltatást igénybe vevő egyéni kérelmére nyújtanak. A televíziós műsorszolgáltatás fogalmának elemzésénél elsősorban a szolgáltató szemszögét kell alapul venni. Ezzel szemben az érintett szolgáltatással versenyző szolgáltatások helyzete az értékelésnél nem bír jelentőséggel.

A harmadik kérdésről

46 A harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt szeretné megtudni, hogy az a nehézség, amelyet az a 89/552 irányelv 4. cikkének

(1) bekezdésében előírt kötelezettség okoz az olyan szolgáltatás nyújtójának, mint a „Filmtime", nevezetesen az, hogy az adásidő bizonyos hányadát európai alkotások számára kell fenntartani, akadálya lehet-e annak, hogy e szolgáltatást televíziós műsorszolgáltatásnak lehessen tekinteni.

47 Erre a kérdésre nemleges választ kell adni, mégpedig két okból.

48 Az első: mivel az érintett szolgáltatás teljesíti azokat a kritériumokat, amelyek alapján televíziós műsorszolgáltatásnak lehet minősíteni, nem kell figyelembe venni, hogy e minősítésnek milyen következményei vannak a szolgáltatóra nézve.

49 Egy szabályozás hatálya ugyanis nem függhet attól, hogy a szabályozásnak milyen hátrányos következményei lehetnek azokra a vállalkozásokra, amelyekre a közösségi jogalkotó szándéka szerint a hatály kiterjed. Ezenkívül a „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának megszorító értelmezése — amely következtében az alapeljárásbelihez hasonló szolgáltatás kikerülne az irányelv hatálya alól – hátráltathatja az irányelv céljainak elérését, és ezért elfogadhatatlan.

50 A második: az olyan szolgáltatást nyújtó számára, mint a „Filmtime", nem lehetetlen, hogy eleget tegyen a 89/552 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt kötelezettségnek.

51 Ez a rendelkezés ugyanis, amely előírja, hogy az érintett műsorszolgáltató „adásideje" — és nem „sugárzási ideje" — egy részét köteles európai alkotások számára fenntartani, a műsorszolgáltatók részére kvótát ír elő az európai alkotásokra vonatkozóan, de nem célja, hogy a tévénézőket ezen alkotások tényleges megnézésére kötelezze. Bár vitathatatlan, hogy az olyan szolgáltatás nyújtója, mint az alapeljárásbeli, nem határozza meg, hogy az előfizetők ténylegesen mely filmeket választják ki és nézzék, azonban — mint a közönségnek szánt televíziós műsorokat sugárzó valamennyi szolgáltató — ő választja ki az általa sugárzott alkotásokat. A szolgáltatás előfizetőinek az említett szolgáltató által kínált listán szereplő filmek mind jelek megjelenítését jelentik, amelyeket azonos feltételekkel közvetítenek az előfizetőkhöz, ez utóbbiak pedig eldönthetik, hogy az így eljuttatott jeleket dekódolják-e, vagy sem. A szolgáltató ismeri a teljes adásidejét, és így képes betartani azt a kötelezettségét, hogy „adásidej[e] többségi [nagyobb] hányadát európai alkotások számára [tartsa fenn]".

52 A fentiek alapján a harmadik kérdésre adandó válasz az, hogy azok a feltételek, amelyekkel az olyan szolgáltatást nyújtó, mint a „Filmtime", a 89/552 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt azon kötelezettségét teljesíti, amely szerint köteles adásidejének nagyobb hányadát európai alkotások számára fenntartani, nem befolyásolják e szolgáltatásnak a televíziós műsorszolgáltatásként történő minősítését.

A költségekről

Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

1) A 97/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel módosított, a tagállamok törvényi, rendeleti vagy közigazgatási intézkedésekben megállapított, [a] televíziós műsorszolgáltató tevékenységre vonatkozó egyes rendelkezéseinek összehangolásáról szóló, 1989. október 3-i 89/552/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmat e rendelkezés önállóan határozza meg. E fogalom nem az 1998. június 20-i tanácsi és európai parlamenti 98/48/EK irányelvvel módosított, a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló, 1998. június 22-i tanácsi és európai parlamenti 98/34/EK irányelv 1. cikkének 2. pontja szerinti, az „információs társadalommal összefüggő szolgáltatás" fogalom ellentéteként van meghatározva, ezért nem feltétlenül tartoznak bele azok a szolgáltatások, amelyeket ez utóbbi fogalom nem fed.

2) Valamely szolgáltatás a 97/36 irányelvvel módosított 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás" fogalomba tartozik, ha televíziós műsoroknak a közönség számára történő közvetítéséből áll, vagyis határozatlan számú lehetséges tévénéző számára közvetítik, akiknek ugyanazokat a képeket egyidejűleg továbbítják. A képek közvetítésének módja nem meghatározó az értékelésnél.

3) A 97/36 irányelvvel módosított 89/552 irányelv 1. cikkének a) pontja szerinti „televíziós műsorszolgáltatás"-nak minősül az olyan szolgáltatás, mint a „Filmtime", amely televíziós műsoroknak a közönség számára szánt közvetítését jelenti, és amelyet nem a szolgáltatást igénybe vevő egyéni

kérelmére nyújtanak. A „televíziós műsorszolgáltatás" fogalmának értékelésénél elsősorban a szolgáltató szemszögét kell alapul venni. Ezzel szemben az érintett szolgáltatással versenyző szolgáltatások helyzete ennél az értékelésnél nem bír jelentőséggel.

4) **Azok a feltételek, amelyekkel az olyan szolgáltatást nyújtó, mint a „Filmtime", a 97/36 irányelvvel módosított 89/552 irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében előírt azon kötelezettségét teljesíti, amely szerint köteles adásidejének nagyobb hányadát európai alkotások számára fenntartani, nem befolyásolják e szolgáltatásnak a televíziós műsorszolgáltatásként történő minősítését.**

Aláírások